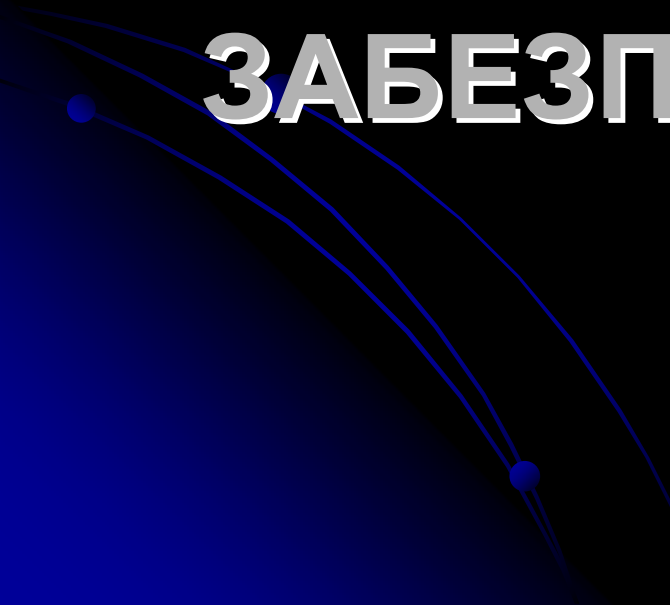
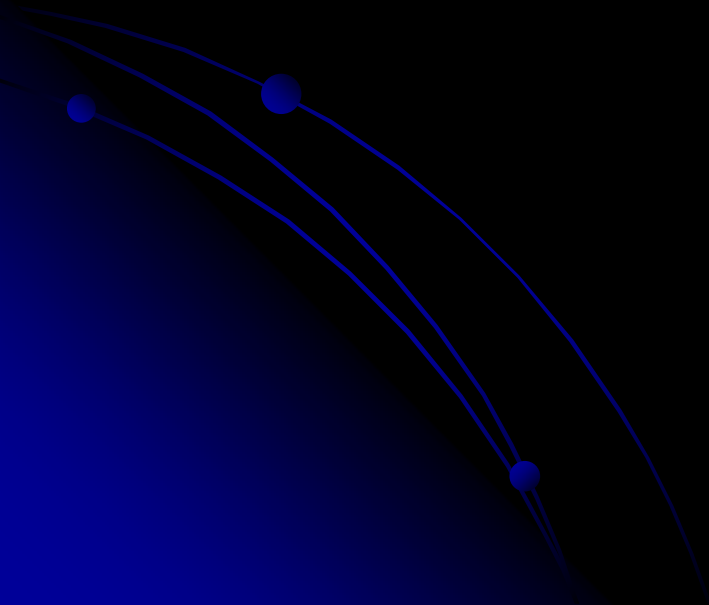

**НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ
ЩОДО ПОДАЛЬШОГО
РОЗВИТКУ СИСТЕМИ
НЕДЕРЖАВНОГО
ПЕНСІЙНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УКРАЇНИ**

Актуальність розвитку системи НПЗ

- досвід НПФ як обов'язкова передумова введення накопичувальної складової;
- запровадження через НПФ професійної пенсійної системи.

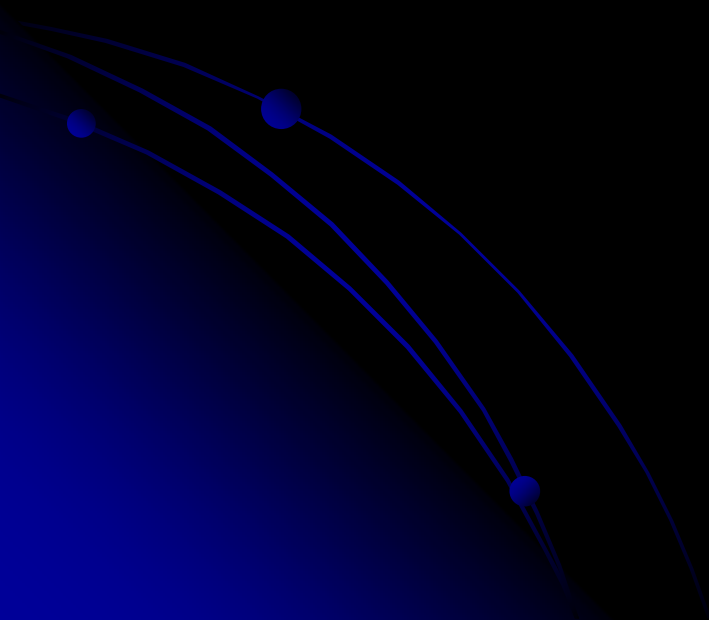
Напрями законопроектної роботи:

- Проект ЗУ «Про внесення змін до Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» (р.н. 2500).
- Проект ЗУ „Про обов’язкову професійну пенсійну систему” (р.н. 2167 від 14 жовтня 2006 року).
- Проект ЗУ „Про запровадження накопичувальної системи загальнообов’язкового державного пенсійного страхування та внесення змін до деяких законодавчих актів України” (р.н. 2854 від 29.12.06).

Внесення змін до ЗУ «Про недержавне пенсійне забезпечення»

- Стан підготовки:

прийнятий ВРУ у I читанні,
доопрацьовується робочою групою у
профільному комітеті ВРУ.

Внесення змін до ЗУ «Про недержавне пенсійне забезпечення» (продовження):

Основні положення (за напрямками):

Удосконалення регуляторних дозвільних
процедур НПФ:

- встановлений порядок здійснення НПФ всіх реєстраційних, організаційних процедур, необхідних для діяльності.
- контроль “регулятора” за операціями НПФ в процесі ліквідації.

Внесення змін до ЗУ «Про недержавне пенсійне забезпечення» (продовження):

2) Удосконалення моделі управління НПФ:

- можливість зміни та розширення кола власників НПФ;
- уточнення щодо органів управління НПФ (рада фонду та збори учасників товариства, уточнення компетенції).
- конкретизація вимог до членів Ради НПФ.
- встановлення можливості делегувати до складу ради відкритих та професійних НПФ представників від вкладників.

Внесення змін до ЗУ «Про недержавне пенсійне забезпечення» (продовження):

3. Удосконалення регулювання адміністраторів, КУА

- рівні вимоги до компаній з управління активами та професійних адміністраторів щодо надання послуг з адміністрування пенсійних фондів.
- надання повноважень Держфінпослуг та ДКЦПФР встановлювати порядок формування резервного фонду адміністратора та КУА.
- надання права Держфінпослуг проводити виїзні перевірки відповідності адміністратора встановленим вимогам.
- надання повноважень Держфінпослуг та ДКЦПФР (пропозиція депутатів, Мінфіна) встановлювати додаткові критерії до осіб, які здійснюють управління активами НПФ (показників достатності та адекватності власного капіталу).
- додаткові вимоги до агентів. Надання можливості не тільки фізичним особам, а й юридичним – надавати агентські послуги НПФ.

Внесення змін до ЗУ «Про недержавне пенсійне забезпечення» (продовження):

4) Вимоги до складу та структури активів НПФ:

- збільшення терміну, протягом якого не застосовуються вимоги щодо складу та структури пенсійних активів до 18 місяців з дати реєстрації НПФ з можливістю протягом цього строку розміщувати пенсійні активи у банківські депозитні рахунки та ощадні сертифікати, в цінні папери, доходи за якими гарантовано КМУ та банківські метали.
- включення до складу активів НПФ інвестиційних сертифікатів ІСІ відкритого типу; придбавати (інвестувати) в об'єкти нерухомості до 20% загальної вартості активів НПФ (пропозиція депутатів).
- відкладення можливості інвестувати активи НПФ в акції, випущені іноземними емітентами до 2012 року (пропозиція депутатів, Мінфіна).

2. Проект ЗУ „Про обов’язкову професійну пенсійну систему” (р.н. 2167 від 14.10.06р.)

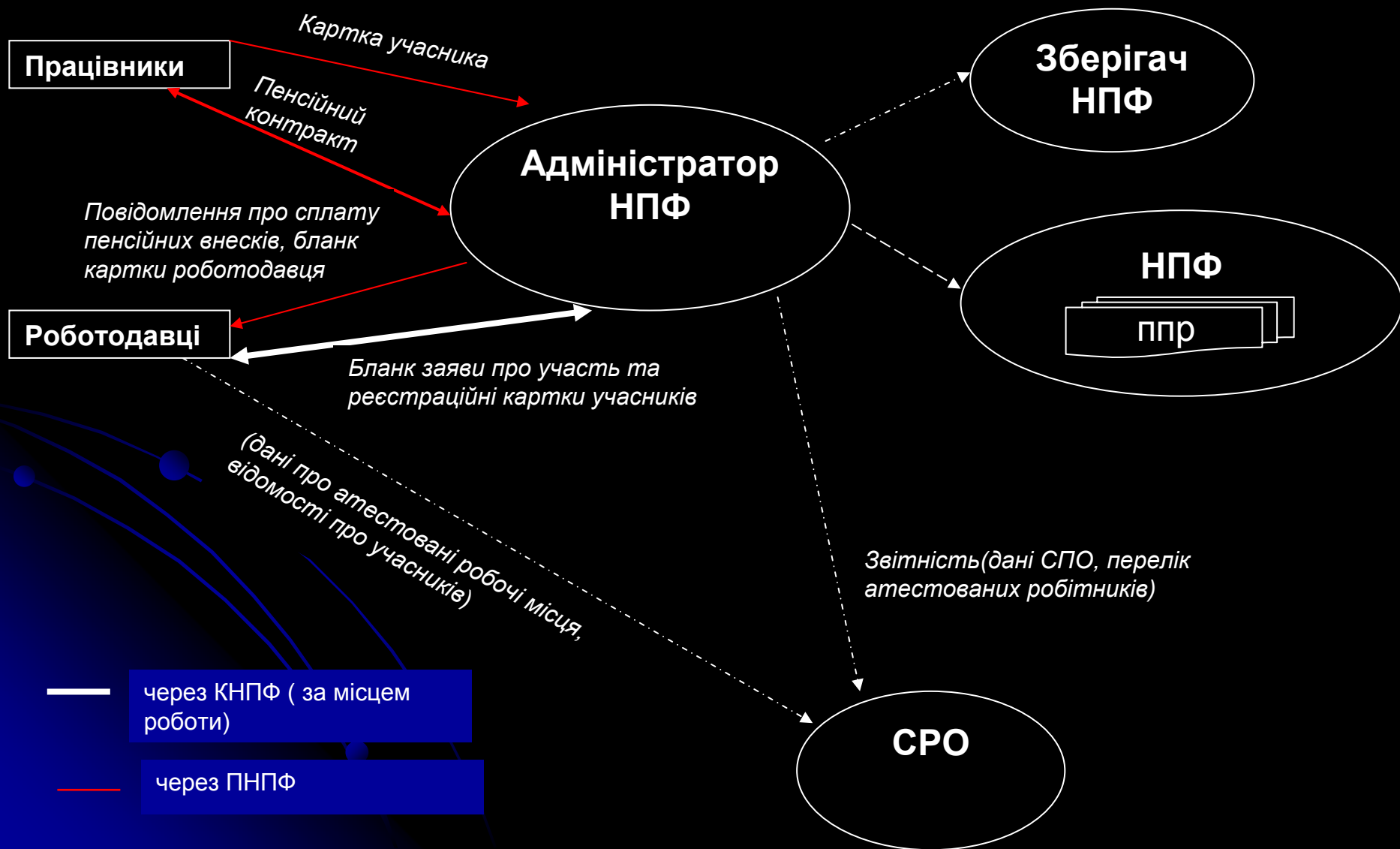
- Внесений н.д.у. І.В. Антипенко, О.А. Вітенко, В.Г. Заклунною-Мироненко.
- Стан підготовки: в процесі доопрацювання міжвідомчою робочою групою, створеною Мінпраці.
- Введення ППС планується, починаючи з **2008 року.**

2. Проект ЗУ „Про обов’язкову професійну пенсійну систему” (продовження):

Основні положення:

- Платник в ППС: роботодавець, що сплачує обов’язкові професійні пенсійні внески на користь учасників обов’язкової професійної пенсійної системи.
- Учасник ППС: особа, яка зайнята на роботах із шкідливими і важкими умовами праці, або на посадах і професіях, які дають право на призначення пенсії на пільгових умовах чи за вислугу років. **Статистика:** за даними Науково-дослідного інституту праці і зайнятості населення кількість учасників – **1,5 млн. осіб**, за даними Мінстату – **940 тис. осіб**.
- Пенсійні внески до ППС сплачуються відповідно до пенсійних планів (три категорії, що враховують певні виробництва (професії, посади, роботи), професійний стаж, вік). Типові пенсійні плани затверджуються КМУ. Розмір пенсійних внесків до ППС встановлюється ВРУ. Пропозиції про розмір пенсійних внесків вносяться КМУ. Залучення пенсійних внесків в ППС здійснюється НПФ *корпоративного та професійного* виду.
- Облік належних учаснику ППС коштів ведеться на *окремому* рахунку.

2. Проект ЗУ „Про обов’язкову професійну пенсійну систему” (продовження):

Проект ЗУ „Про обов’язкову професійну пенсійну систему” (продовження):

Основні положення:

- Інвестування пенсійних активів в ППС здійснюється відповідно до ЗУ «Про НПЗ».
- Зберігання пенсійних активів в ППС здійснюється відповідно до ЗУ «Про НПЗ».
- Виплати в ППС здійснюються НПФ (щомісячна та одноразова виплата), страховими організаціями (довічна пенсія - за бажанням учасника ППС при досягненні нею пенсійного віку, передбаченого статтею 26 Закону України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”).

Проект ЗУ „Про обов’язкову професійну пенсійну систему” (продовження):

Вимоги до фінансових установ, які, обслуговують учасників ППС:

- Вимоги до *НПФ*, які працюють в ППС: *отримали право працювати з внесками (ліцензія Держфінпослуг), членство в СРО у сфері ППЗ, щорічне актуарне оцінювання (здійснюється СРО у сфері ППЗ).*
- Вимоги до *адміністраторів* та *КУА*: загальні вимоги, передбачені ЗУ «Про НПЗ» та *членство в СРО у сфері ППЗ.*
- Вимоги до зберігачів: загальні вимоги, передбачені ЗУ «Про НПЗ».

Проект ЗУ „Про обов’язкову професійну пенсійну систему” (продовження):

Обов’язки суб’єктів ППС:

Платники в ППС:

- сплата пенсійних внесків до ППС;
- надання звітності та документів адміністратору НПФ (атестовані робочі місця, індивідуальні відомості про учасників ППС тощо);
- надання СРО у сфері ППЗ відомостей про наявність та якість атестованих робочих місць, відомостей про учасників ППС тощо);
- проведення атестації, поліпшення умов праці.

Адміністратори НПФ:

- загальні обов’язки, передбачені ЗУ «Про НПЗ»;
- надання звітності СРО у сфері ППЗ (атестовані робочі місця, індивідуальні відомості про учасників ППС, іншу інформацію щодо даних СПО);
- надання звітності Держфінпослуг (передбаченої ЗУ «Про НПЗ»).

СРО у сфері ППЗ:

- створення та ведення централізованої бази даних ППС;
- контроль та нагляд за діяльністю членів (НПФ, адміністратори, КУА);
- встановлення правил, стандартів, вимог щодо здійснення діяльності;
- розробка програм навчання, проведення навчання (сертифікація);
- актуарне оцінювання НПФ;
- надання клопотання на отримання ліцензій суб’єктам ППС;
- розгляд скарг учасників ППС, членів, звернення до суду, представництво в суді;
- накладання санкцій та застосування заходів впливу до членів;
- управління цільовим фондом, створеним СРО у сфері ППЗ (порядок та умови використання не передбачені законопроектом).

Проект ЗУ „Про обов’язкову професійну пенсійну систему” (продовження):

Нагляд та контроль в ППС:

- *Адміністратори* – повнота, своєчасність сплати внесків;
- *СРО у сфері ППЗ* – діяльність адміністраторів, КУА, НПФ; повнота, своєчасність сплати внесків роботодавцями, проведення атестацій робочих місць (участь в атестаційних комісіях);
- *Державний контроль* – відповідні органи в межах повноважень.

Проблеми (питання, що потребують вирішення) для впровадження ППС:

- Чітке визначення критеріїв участі в ППС (вікові обмеження в законопроекті).
- Проведення атестацій робочих місць.
- Впорядкування списків (перелік посад, виробництв, професій, які дають право участі в ППС).
- Тарифи відрахувань до ППС.
- Чітка та прозора процедура контролю в ППС.
- Питання участі в ППС всіх видів НПФ.
- Встановлення вимог (критеріїв) для НПФ, які можуть працювати в ППС.
- Встановлення особливостей для забезпечення осіб, які фінансуються за рахунок державного бюджету.
- Інформаційна та договірна взаємодія між суб'єктами ППС.

3. Проект Закону України „Про запровадження накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування...”

- **Стан підготовки:**

прийнятий ВРУ у I читанні, доопрацьовується міжвідомчою робочою групою, створеною Мінпраці.

- запровадження накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування (II рівень пенсійної системи) планується, починаючи з **2009** року.

3. Проект Закону України „Про запровадження накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування...”

Основні положення:

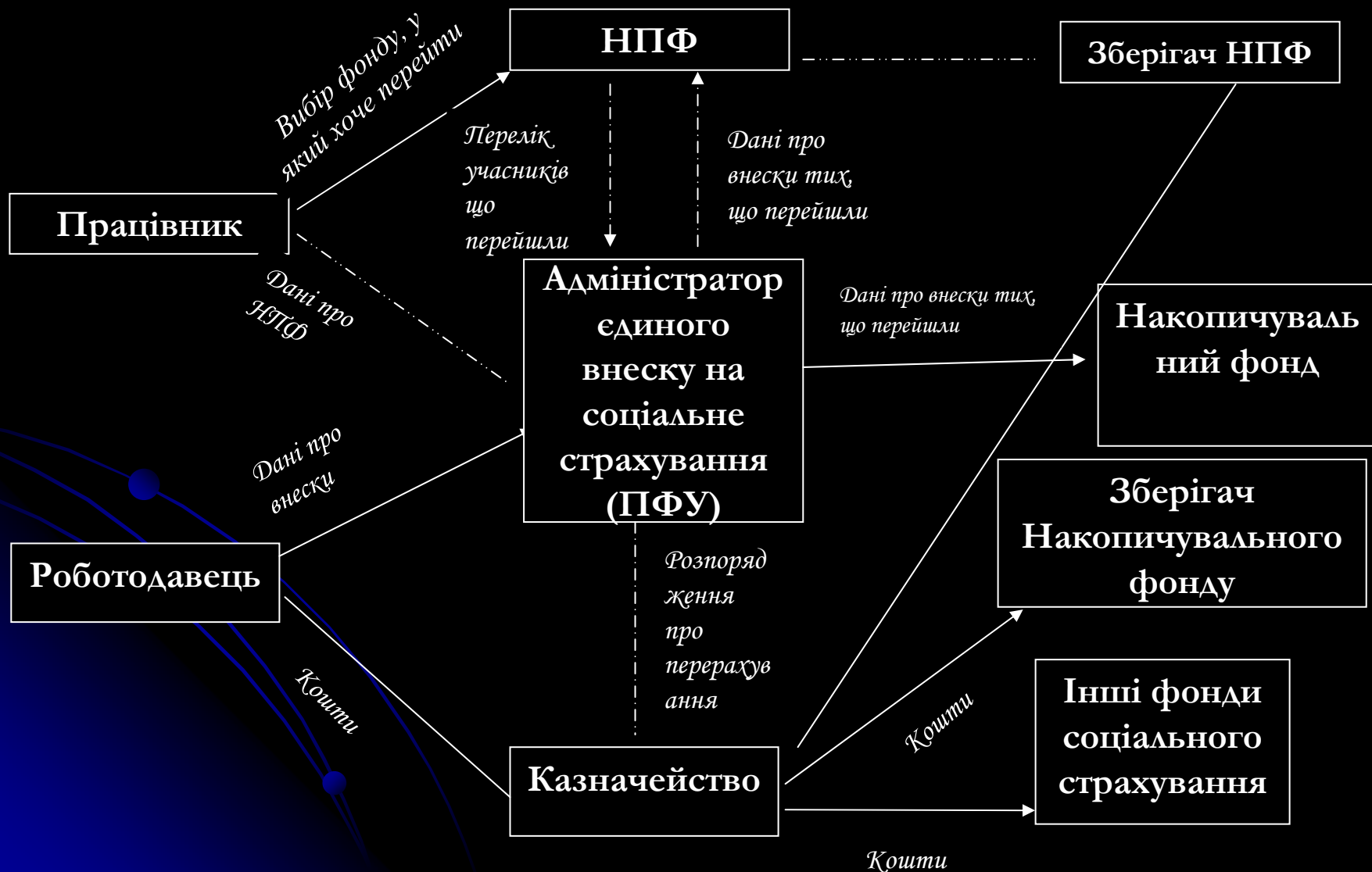
- Страховальник: визначені ст. 14 ЗУ «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», а також і застраховані особи, які беруть участь добровільно (сплачують внески на свою користь).
- Застрахована особа: визначені ст.11 ЗУ «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».
- Вікові обмеження участі: якщо застрахованій особі не виповнилося **40** років (день перерахування страхових внесків до НФ). Статистика (за даними Науково-дослідного інституту праці і зайнятості населення) кількість застрахованих осіб – близько **8,4** млн. осіб. За прогностичними даними тільки протягом 1-го року запровадження II рівня будуть залучені близька **2,8** млрд.грн.

3. Проект Закону України „Про запровадження накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування...” (продовження):

Основні положення:

- *Пенсійні страхові внески до II рівня.* Розмір встановлює ВРУ (за результатами актуарних розрахунків. Пропозиції про розмір страхових внесків вносить КМУ (одночасно з законопроектом про Державний бюджет України на наступний рік). Максимальний розмір страхових внесків не може перевищувати 7 відсотків суми заробітної плати (доходу).
- *Залучення (накопичення) страхових внесків у II рівні здійснюється ННФ (або за вибором застрахованої особи переводяться на III рівень до НПФ – пропозиція Держфінпослуг – через 3 роки після запровадження перерахування внесків до НФ).*
- *Облік застрахованих осіб та персоніфікований облік надходження страхових внесків ведеться ПФУ (інформаційна база СПО, накопичувальні пенсійні рахунки НФ), у разі переведення на III рівень – адміністратором НПФ в СПО (відповідно до ЗУ «Про НПЗ»).*
- *Інвестування пенсійних активів НП регулюється ЗУ «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».*
- *Зберігання здійснюється банком-зберігачем.*
- *Виплати за рахунок коштів НФ: довічна пенсія з установленим періодом; довічна обумовлена пенсія; довічна пенсія подружжя; одноразова виплата.*

3. Проект Закону України „Про запровадження накопичувальної системи загальнообов’язкового державного пенсійного страхування...” (продовження):

3. Проект Закону України „Про запровадження накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування...” (продовження):

Вимоги до фінансових установ, які обслуговують НП (працюють зі страховими внесками):

- **Вимоги до КУА** (може бути декілька): загальні вимоги, передбачені ЗУ «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», обирається за конкурсом.
- **Вимоги до зберігача** (може бути тільки один): загальні вимоги, передбачені ЗУ «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», обирається за конкурсом.
- **Вимоги до радника з інвестиційних питань**: загальні вимоги, передбачені ЗУ «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», обирається за конкурсом. Радник залучається у разі відсутності в штаті виконавчої дирекції ПФУ фахівця у сфері інвестиційної діяльності, які відповідають вимогам, установленим ДКЦПФР *Пропозиція Мінпраці – обов'язкове залучення радника при досягненні чистої вартості пенсійних активів НФ понад 10 млрд.грн.*
- **Вимоги до страхових організацій** – загальні вимоги, передбачені ЗУ «Про страхування»; створення Централізованого страхового резервного фонду.
- **Вимоги до НПФ**, які працюють з страховими внесками: *отримали право* працювати з страховими внесками (підтверджується *ліцензією* Держфінпослуг). Критерії при ліцензуванні:
  - 1) показник зміни ЧВОПВ НПФ протягом 12 місяців до дня подання заяви про надання права на провадження діяльності із страховими внесками не нижчий від середнього показника зміни ЧВОПВ (щоквартальний розрахунок Держфінпослуг);
  - 2) сума активів НПФ на день видачі відповідної ліцензії не менша від мінімальної суми активів НПФ (визначається Держфінпослуг);
  - 3) підтримка показника зміни ЧВОПВ на рівні не нижче від середнього показника зміни ЧВОПВ (помноженого на коефіцієнт 0,9).
  - 4) щоденний підрахунок ЧВА та ЧВОПВ.

3. Проект Закону України „Про запровадження накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування...” (продовження):

Обов'язки суб'єктів накопичувальної пенсійної системи:

- **ПФУ** – створення НФ (цільовий позабюджетний фонд); здійснення актуарних розрахунків розміру страхових внесків адміністративне управління НФ: відкриття рахунків НФ; облік коштів НФ на накопичувальних пенсійних рахунках; підготовка інформації про НФ, що підлягає щорічному офіційному оприлюдненню; надання інформації застрахованим особам; надання розпоряджень (доручень) зберігачу щодо перерахування коштів застрахованої особи до НПФ, страховика, а також коштів НФ для оплати витрат тощо.
- **Страховувальники:** сплата страхових внесків, подання інформації відповідно до ЗУ «Про загальнообов'язкове пенсійне страхування».
- **Страхові організації** – розрахунок та виплата довічних пенсій.

3. Проект Закону України „Про запровадження накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування...” (продовження):

Нагляд та контроль на II рівні:

- *Мінпраці (разом з ПФУ)* – контроль, нагляд щодо призначення (перерахунку) і виплати пенсій у солідарній системі та щодо взаємодії Пенсійного фонду з фондами загальнообов'язкового державного соціального страхування;
- *ПФУ* – контроль за достовірністю поданих страхувальниками і застрахованими особами відомостей в СПО; застосування фінансових санкцій, адміністративних санкцій; надання вимоги про сплату недоїмки страхувальникам тощо.
- *Держфінпослуг* – контроль, нагляд за діяльністю страхових організацій (встановлення показників, що застосовуються для розрахунку довічних пенсій), адміністраторів НПФ, НПФ;
- *ДКЦПФР* – контроль, нагляд за діяльністю КУА в частині управління пенсійними активами, радників з інвестиційних питань, зберігачів (спільно з НБУ).
- *Мінфін* – контроль за цільовим використанням коштів ПФУ.

Проблеми (питання, що потребують вирішення) для впровадження II рівня пенсійної системи:

- Запровадження єдиного соціального внеску - законопроект "Про систему збору та обліку єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування" (мінімізація зусиль роботодавця на здійснення сплати внесків на соц.страхування до 4-х фондів).
- Конфіденційність інформації про участь (чи має знати роботодавець про обраний учасником НПФ?).
- Фізичний рух страхових внесків та їх інвестування (страхові внески можуть автоматично утримуватись з банківського рахунку страхувальника-роботодавця та зараховуватися на рахунок Держказначейства, яке буде перераховувати їх на рахунок НПФ у зберігачі; автоматизація процесу подання звітів про сплачені внески).
- Чітке визначення функцій контролю для різних «регуляторів».
- Інформаційна взаємодія між суб`єктами накопичувальної пенсійної системи (в т.ч. між «регуляторами».
- Уніфікація обліку операцій в СПО на II та III рівні (законопроект «Про запровадження накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування та внесення змін до деяких законодавчих актів України» передбачає обов'язковість наявності в персональній обліковій картці, яка відображає стан пенсійних активів застрахованої особи, таких реквізитів, як ЧВА, кількість ОПВ).
- Скорочення терміну для надання можливості спрямування страхових внесків застрахованими особами до НПФ (ЗУ «Про загальнообов'язкове пенсійне страхування» передбачає таку можливість – через 11 років після запровадження перерахування внесків до НФ).

Нормативна база:

1. Переліцензування адміністраторів НПФ
2. Зміни до Ліцензійних умов:
  - впорядкування (скорочення) переліку документів щодо документації до інформаційної СПО;
  - врегулювання питань щодо можливості суміщення посад кваліфікованих працівників адміністраторів;
  - проведення адміністраторами фінансового моніторингу;
  - уточнення вимог до кваліфікованих працівників адміністратора.
3. Зміни до Положення про провадження діяльності з адміністрування НПФ:
  - уніфікація облікових карток в СПО;
  - уточнення інформації, що міститься в ІПР учасника;
  - уніфікація ведення аналітичного обліку операцій за ІПР;
  - форми окремих заяв (про визначення пенсійного віку, про здійснення одноразової виплати і про переведення пенсійних коштів учасника).
4. Удосконалення програм навчання та тестових запитань для членів Рад НПФ та працівників адміністраторів.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

